

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ympäristönsuojelulakia. Lakiin tehtäisiin teollisuuden päästöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 32 artiklasta johtuvat muutokset. Muutokset koskevat polttoaineteholtaan vähintään 50 megawatin polttolaitosten tai kaasuturbiinien päästöjen vähentämiseksi tarkoitettua kansallista siirtymäsuunnitelmaa.

Esityksen mukaan valtioneuvosto voisi edelleen päättää toiminnanharjoittajien yhteisestä velvoitteesta vähentää ilmaan meneviä päästöjä sekä velvoitteen yksityiskohtaisesta kohdistumisesta kuhunkin laitokseen.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan lokakuussa 2012.

PERUSTELUT

1 Nykytila ja ehdotetut muutokset

Ympäristönsuojelulakiin (86/2000) lisättiin lainmuutoksella 944/2002 uusi 110 a § koskien valtioneuvoston päätöstä ympäristönsuojeluvaatimuksista tietyllä toimialalla sekä sen suhteesta ympäristölupaan ja uusi 110 b § valtioneuvoston päätöksen valmistelusta. Sääntelyllä saatettiin osaltaan kansallisesti voimaan tiettyjen suurista polttolaitoksista ilmaan joutuvien epäpuhtauspäästöjen rajoittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/80/EY, jäljempänä *LCP-direktiivi*, 4 artiklan 6 kohta. Lain-tasoista sääntelyä täydentää polttoaineteholtaan vähintään 50 megawatin polttolaitosten ja kaasuturbiinien rikkidioksidi-, typenoksidi- ja hiukkaspäästöjen rajoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1017/2002), jäljempänä *LCP-asetus*, 12 ja 13 §.

Ympäristönsuojelulain 110 a §:n mukaan valtioneuvosto voi päättää orgaanisten liuotimien käytöstä tietyissä toiminnoissa ja laitoksissa aiheutuvien haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen rajoittamisesta annetun neuvoston direktiivin 1999/13/EY, jäljempänä *VOC-direktiivi*, sekä LCP-direktiivin ympäristönsuojeluvaatimusten täytäntöönpanemiseksi tiettyihin toiminnanharjoittajiin kohdistuvasta yhteisestä velvoitteesta vähentää päästöjä ja velvoitteen yksityiskohtaisesta

kohdistumisesta kuhunkin toiminnanharjoittajaan tietyllä toimialalla sekä näiden velvoitteiden muuttamisesta tarvittaessa.

Ympäristönsuojelulain 110 b §:ssä säädetään valtioneuvoston päätöksen valmistelusta. Pykälän 1 momentin mukaisesti toiminnanharjoittajia edustava tai niiden nimeämä taho on laatinut ja toimittanut ehdotuksen päätökseksi ja myöhemmin myös sen muuttamiseksi ympäristöministeriölle. Pykälän 2 momentissa säädetään valtioneuvoston päätöksen valmistelussa tarvittavien lausuntojen hankkimisesta ja kuulemisen järjestämisestä. Pykälän 3 momenttiin sisältyy asetuksenantovaltuus säätää tarkemmin valmistelun yksityiskohdista.

Teollisuuden päästöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/75/EU, jäljempänä *teollisuuspäästödirektiivi*, 32 artiklassa säädetään polttoaineteholtaan vähintään 50 megawatin polttolaitosten tai kaasuturbiinien päästöjen vähentämiseksi tarkoitettua kansallisesta siirtymäsuunnitelmasta. Kansallisen siirtymäsuunnitelmaan kuuluvat laitokset voidaan vapauttaa noudattamasta muutoin direktiivin 30 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja päästöraja-arvoja suunnitelmaan kuuluvien epäpuhtauksien osalta kuitenkin siten, että niiden on noudatettava suunnitelmakauden ajan vähintään vuoden 2015 lopussa voimassa olevan luvan

mukaisia päästöraja-arvoja. Suunnitelma voidaan toteuttaa 1 päivän tammikuuta 2016 ja 30 päivän kesäkuuta 2020 välisenä aikana niiden laitosten osalta, jotka täyttävät artiklan mukaiset edellytykset. Suunnitelmassa asetetaan päästöjen vuotuiset enimmäismäärät kaikille siihen kuuluville laitoksille niiden polttoainetehon, vuotuisten käyttötuntien ja polttoaineenkulutuksen perusteella. Jäsenvaltion on toimitettava suunnitelma komission hyväksyttäväksi, minkä lisäksi jäsenvaltiot vastaavat suunnitelman toteutumisen seuraamisesta ja sitä koskevien tietojen toimitamisesta komissiolle.

110 a §. *Valtioneuvoston päätös kansallisesta siirtymäsuunnitelmasta vähintään 50 megawatin polttolaitosten ja kaasuturbiinien päästöjen vähentämiseksi.* Valtioneuvostolla on tarkoitus säilyttää mahdollisuus teollisuuspäästödirektiivin 32 artiklan mukaisesti päättää direktiivissä tarkoitettu kansallisesta siirtymäsuunnitelmasta. Tältä osin 110 a §:n 1 momenttia muutettaisiin siten, että viittaus aiemmin voimassa olleeseen LCP-direktiiviin korvattaisiin viittauksella nykyiseen teollisuuspäästödirektiiviin ja viittaus VOC-direktiiviin poistettaisiin, sillä teollisuuspäästödirektiivin voimaantulon myötä kansallinen siirtymäsuunnitelma ei koskisi enää VOC-direktiivin soveltamisalaan kuuluvia asioita. Suunnitelmassa määrättäisiin siihen kuuluvien laitosten päästöjen enimmäismäärät vuosina 2016–2020 siten, että päästöjen olisi laskettava lineaarisesti vuodesta 2016 vuoteen 2019. Kokonaisvähennystavoitteen saavuttamiseksi kullekin laitokselle olisi päätöksessä määrättävä laitokohtainen päästöjen vähennysvelvoite tai vahvistettava toimet päästöjen vähentämiseksi, jolla voitaisiin varmistaa, että asetettu kokonaispäästöjen enimmäismäärä vuosittain alitettaisiin.

Pykälän 2 momentilla täytäntönpantaisiin teollisuuspäästödirektiivin 32 artiklan 2 kohdan ensimmäinen alakohta, jonka mukaan suunnitelmaan kuuluvat laitokset vapautettaisiin valtioneuvoston päätöksellä sen voimassaoloajaksi teollisuuspäästödirektiivin III luvun ja liitteen V mukaisten päästöraja-arvojen noudattamisesta päätökseen kuuluvien epäpuhtauksien osalta. Jos valtioneuvosto ei anna tällaista päätöstä, toiminnanharjoitta-

jien velvoitteet vähentää päästöjä perustuvat teollisuuspäästödirektiivin III luvun ja liitteen V täytäntönpäntämiseksi annettaviin valtioneuvoston asetuksen mukaisiin päästöraja-arvoihin. Säännöksestä seuraisi myös se, että päätöksessä tarkoitetuissa laitoksissa olisi noudatettava kuitenkin muiden kuin suunnitelmaan kuuluvien epäpuhtauksien osalta direktiivin mukaisia raja-arvoja 1 päivästä tammikuuta 2016 alkaen. Säännöksellä olisi tarkoitus vapauttaa päätöksessä tarkoitettut laitokset noudattamasta suunnitelmakauden aikana vain direktiivin 30 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja raja-arvoja. Muilta osin direktiivin III luvun ja liitteen V säännöksiä täytäntönpäntämiseksi säädettäviä ympäristönsuojelulain ja valtioneuvoston asetuksen velvoitteita noudatettaisiin myös päätöksessä tarkoitetuissa laitoksissa.

Suunnitelmakauden päätyttyä eli 1 päivästä heinäkuuta 2020 kunkin siirtymäsuunnitelman piiriin kuuluvan polttolaitoksen olisi noudatettava ympäristöluvassa määrättyjä BAT-päästötasoihin perustuvia päästöraja-arvoja tai vähintään teollisuuspäästödirektiivin liitteen V 1 osan mukaisia päästöraja-arvoja. Suunnitelman tarkoituksena olisi mahdollistaa tiettyä joustavuutta olemassa oleville laitoksille siten, että laitokset voisivat asteittain, mutta tarkoin määritellysti vähentää päästöjään vuoden 2016 alusta tarkoituksena noudattaa asetettuja velvoitteita viimeistään heinäkuusta 2020. Joustavuus voisi tarkoittaa käytännössä esimerkiksi tarvittavien puhdistuslaitteinvestointien porrastusta esimerkiksi siten, että osa laitoksista voisi ottaa käyttöön uusittua puhdistustekniikkaa vasta vuonna 2017 tai 2018 direktiivissä muutoin vaaditun vuoden 2016 sijasta. Tämä edellyttäisi kuitenkin, että suunnitelmassa määrätty kokonaispäästöjen vähentämistavoite saavutettaisiin suunnitelman mukaisesti muilla toimin.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin kansallista siirtymäsuunnitelmaa koskevan valtioneuvoston päätöksen pääasiallisesta sisällöstä eli siihen kuuluvien laitosten päästöjen vuotuisista enimmäismääristä eri epäpuhtauksien osalta. Momentissa säädettäisiin myös päätökseen sisällytettävistä tiedoista. Päätöksen on sisällytettävä Euroopan komission teollisuuspäästödirektiivin 41 artiklan ensimmäi-

sen kohdan b alakohdan nojalla antamissa täytäntöönpanosäännöissä (komission täytäntöönpanopäätös 10.2.2012, K(2012) 612, jäljempänä komission täytäntöönpanopäätös) tarkoitetut tiedot.

Pykälän 4 momenttiin sisältyisi valtuutus antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä päätökseen sisällytettävistä epäpuhtauksista, päätökseen komission täytäntöönpanopäätöksen mukaisesti merkittävistä tiedoista sekä teollisuuspäästädirektiivin 32 artiklan mukaisista suunnitelmaan sisällytettävien päästöjen enimmäismäärien määräytymisperusteista ja laskemisesta. Valtuus koskisi direktiivin 32 artiklan 1 kohdan jälkiosassa tarkoitettuja suunnitelmaan sisällytettäviä epäpuhtauksia, joita voivat olla typen oksidit, rikkidioksidi ja hiukkaset (kaasuturbiinin osalta vain typen oksidit). Lisäksi valtioneuvoston asetuksella olisi tarkoitus tarkentaa pykälän 3 momentissa tarkoitettavien päästöjen enimmäismäärien laskemisessa huomioitavia polttolaitosten ominaisuuksia sekä laskennassa suunnitelmakauden kunakin vuonna käytettäviä päästöraja-arvoja (direktiivin 32 artiklan 3 kohdan ensimmäinen ja toinen alakohta).

110 b §. *Valtioneuvoston päätöksen soveltamisala.* Voimassa olevan pykälän korvaavassa 110 b §:ssä ehdotetaan säädettäväksi teollisuuspäästädirektiivin 32 artiklan voimaansaattamiseksi niistä laitoksista, jotka voivat direktiivin mukaisesti kuulua kansalliseen siirtymäsuunnitelmaan. Pykälän 1 momentilla täytäntöönpantaisiin osaltaan direktiivin 32 artiklan 1 kohta, minkä lisäksi momentissa viitattaisiin direktiivin 28 artiklan mukaiseen direktiivin III luvun soveltamisalaan. Momentin mukaan kansalliseen siirtymäsuunnitelmaan voisivat kuulua direktiivin III luvun soveltamisalaan kuuluvat kiinteää, nestemäistä tai kaasumaista polttoainetta käyttävät polttolaitokset, joiden polttoaineteho on vähintään 50 megawattia. Direktiivin III luvun soveltamisalan ulkopuolelle on rajattu 28 artiklan toisessa alakohdassa luetellut polttolaitokset, jotka eivät voi kuulua myöskään nyt ehdotetun kansallista siirtymäsuunnitelmaa koskevan sääntelyn piiriin, kuten esimerkiksi jätteen rinnakkaispolttolaitokset.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin yhteenlaskemissäännöstä, jonka perusteella määritettäisiin osaltaan eräiden 1 momentissa tarkoitettujen laitosten mahdollisuus kuulua kansalliseen siirtymäsuunnitelman piiriin (komission täytäntöönpanopäätöksen 1 artikla). Yhteenlaskemissääntö koskisi kahden tai useamman polttoaineteholtaan vähintään 15 megawatin erillisen kattilan tai kaasuturbiinin yhdistelmää, joiden savukaasut poistetaan yhteisen yhdestä tai useammasta savuhormista koostuvan piipun kautta. Näin muodostuvaan yhdistelmään kuuluvien yksiköiden kapasiteetit on laskettava yhteen koko polttolaitoksen polttoainetehon määrittämiseksi. Kansallista siirtymäsuunnitelmaa koskevaan valtioneuvoston päätökseen ei voi kuulua vain osa yhteisessä piipussa olevaa polttolaitosta, vaan siihen on kuuluttava kaikki yhteiseen piippuun kuuluvat osat eli tällainen polttolaitos kokonaisuudessaan.

Yhteiseen piippuun voidaan johtaa erikäisten yksiköiden savukaasuja, jolloin jokin osa olisi voinut saada luvan toiminnan aloittamiseksi 27 päivän marraskuuta 2002 jälkeen ja olisi katsottu voimassa olevan lainsäädännön mukaan uudeksi laitokseksi. Siirtymäsuunnitelmassa katsottaisiin kuitenkin, että kun yksikin yhteisessä piipussa oleva polttolaitoksen osa olisi saanut luvan toiminnan aloittamiseksi ennen 27 päivää marraskuuta 2002, niin siirtymäsuunnitelmaa koskevia säännöksiä voidaan soveltaa polttolaitoksen osista muodostuvaan yhteiseen piippuun. Tällöin kaikkien muiden yhteisessä piipussa olevien osien olisi kuitenkin tullut saada lupa ja aloittaa toimintansa ennen 31 päivää joulukuuta 2010. Suunnitelmassa olisi myös ilmoitettava erikseen ne polttolaitoksen laajennetut osat, jotka ovat saaneet luvan 27 päivän marraskuuta 2002 jälkeen ja jotka on otettu käyttöön ennen 31 päivään joulukuuta 2010.

Pykälän 3 momentissa lueteltaisiin ne laitokset, jotka eivät voi kuulua päätökseen, ja sillä täytäntöönpantaisiin teollisuuspäästädirektiivin 32 artiklan 1 kohdan toinen alakohta. Sen mukaan päätökseen eivät voi kuulua laitokset, jotka käyttäisivät muita teollisuuspäästädirektiivin mahdollistamia niin sanottuja joustavuselementtejä eli joihin voitaisiin 1 päivästä tammikuuta 2016 alkaen so-

veltaa direktiivin 33 ja 35 artiklan mukaisia poikkeavia päästöraja-arvoja sekä laitokset, joille on myönnetty nykyisen LCP-asetuksen 9 §:n nojalla oikeus soveltaa poikkeavia päästöraja-arvoja eli enintään 20 000 tunnin jäljellä olevaan käyntiaikaan vuosiksi 2008–2015 sitoutuneet laitokset. Lisäksi päätökseen eivät voi kuulua eräät jalostamoissa sijaitsevat laitokset.

Päätökseen eivät siten voisi kuulua polttolaitokset, jotka sitoutuvat teollisuuspäästödirektiivin 33 artiklan tarkoittamaan määräaikaipoikkeukseen, joka perustuu laitoksen enintään 17 500 tunnin jäljellä olevaan käyntiaikaan 1 päivän tammikuuta 2016 ja 31 päivän joulukuuta 2023 välisenä aikana. Laitoksen on direktiivin 33 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan ilmoitettava lupaviranomaiselle sitoutumisestaan poikkeuksen noudattamiseen 1 päivään tammikuuta 2014 mennessä. Jos laitos, joka on mukana siirtymäsuunnitelmaa koskevassa valtioneuvoston päätöksessä, päättäisikin käyttää kyseistä määräaikaipoikkeusta, se olisi poistettava suunnitelman piiristä, mikä edellyttäisi käytännössä päätöksen tarkistamista vuoden 2014 aikana. Suunnitelmaan eivät voi kuulua myöskään teollisuuspäästödirektiivin 35 artiklan mukaiseen kaukolämpölaitoksia koskevaan poikkeukseen sitoutuneet laitokset.

Pykälän 4 momentilla täytäntöönpantaisiin teollisuuspäästödirektiivin 32 artiklan 3 kohdan kolmas alakohta, jonka mukaan se seikka, että suunnitelmaan kuuluva laitos poistetaan käytöstä tai se ei enää kuulu direktiivin III luvun soveltamisalaan, ei saa johtaa muiden suunnitelmaan kuuluvien laitosten vuositteisten kokonaispäästöjen lisääntymiseen.

110 c §. *Laitoksen päästöraja-arvot ja päätöksen suhde ympäristölupaan.* Uudessa 110 c §:ssä säädettäisiin ensinnäkin valtioneuvoston päätöksessä tarkoitetuissa laitoksissa noudatettavista päästöraja-arvoista. Pykälän 1 momentin mukaan valtioneuvoston päätöksessä tarkoitettujen laitoksen ympäristöluvassa on määrättävä päätökseen kuuluville epäpuhauksille päätöksen voimassaolon ajan noudatettavat päästöraja-arvot, joista säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa.

Momentin toisen virkkeen mukaan päätökseen kuuluvan laitoksen ympäristöluvassa on vahvistettava 110 b §:n 2 momentissa tarkoi-

tetun yhteenlaskemissäännön mukaisesti muodostuva polttolaitos sekä määrättävä tästä seikasta johtuvat mahdolliset muutokset laitoksen aiemmin voimassa olleisiin päästöraja-arvoihin. Polttolaitokseen kuuluvien yksiköiden päästöraja-arvot määrätään polttolaitoksen yhteenlasketun polttoainetehon perusteella.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin niistä seikoista, jotka olisi sisällytettävä päätöksessä tarkoitettujen laitosten luvan tarkistukseen. Luvan tarkistamisen kohteena olisivat tällöin vain 1 momentissa mainitut seikat, ellei valtioneuvoksen päätöksessä tarkoitettussa laitoksessa olisi muutoin kyse laitoksen olennaisesta muuttamisesta, jolloin sovellettavaksi tulisi myös ympäristönsuojelulain 28 §:n 3 momentin mukainen luvan hakeminen.

Koska suunnitelmaan kuuluvat laitokset vapautetaan tietyin edellytyksin valtioneuvoston päätöksellä teollisuuspäästödirektiivin liitteen V raja-arvojen noudattamisesta ja ne voivat noudattaa päätöksen voimassaoloajan valtioneuvoston asetuksessa tarkoitettuja päästöraja-arvoja, on lupamääräysten valvonnan kannalta tarpeellista tarkistaa päästöraja-arvoja koskevat lupamääräykset sekä todeta luvassa, että laitos kuuluu kansallista siirtymäsuunnitelmaa koskevan valtioneuvoston päätöksen piiriin. Samalla voitaisiin luvassa määrätä myös ne teollisuuspäästödirektiivin III luvun ja liitteen V mukaiset päästöraja-arvot, joita laitoksen on noudatettava 30 päivän kesäkuuta 2020 jälkeen.

Koska suunnitelmaan voisi kuulua vain 110 b §:n 2 momentissa tarkoitettujen yhteenlaskemissäännön mukainen polttolaitos, päätöksessä tarkoitettujen laitosten ympäristölupa olisi 1 momentin mukaisesti tarkistettava näin muodostuvan polttolaitoksen määrittämiseksi ja sen vahvistamiseksi, mitä päästöraja-arvoja polttolaitokseen kuuluvissa osissa olisi noudatettava suunnitelmakauden ajan. Määräajasta hakemuksen jättämiseen lupamääräysten tarkistamiseksi säädettäisiin tarkemmin 110 a–110 f §:ää koskevassa voimaantulosäännöksessä. Luvan tarkistamista koskeva hakemus olisi käsiteltävä soveltuvin osin kuten varsinainen lupahakemus.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin suunnitelman suhteesta ympäristölupaan. Jos valtioneuvoston päätös joltain osin poikkeaisi

laitoksen voimassaolevasta ympäristöluvasta, olisi noudatettava valtioneuvoston päätöstä. Säätely vastaisi tältä osin nykyisen 110 a §:n 3 momentin ensimmäistä virkettä ja voisi tulla kyseeseen siinä epätodennäköisessä tilanteessa, että luvassa ja valtioneuvoston päätöksessä annettaisiin samasta asiasta eräviä määräyksiä, kuten tonnimääräisiä päästökattoja.

Ehdotetun 3 momentin toisen virkkeen mukaan suunnitelmaan kuuluviin laitoksiin sovellettaisiin muutoin, mitä ympäristöluvanvaraisesta toiminnasta on ympäristönsuojelulain säädetty, ellei kansallista siirtymäsuunnitelmaa koskevasta säätelystä (110 a–110 f §) tai sen nojalla säädetystä muuta johduisi. Kansallista siirtymäsuunnitelmaa koskeva säätely olisi siten muutoinkin ympäristönsuojelulain mukaiseen säätelyyn nähden erityissäätelyä, mistä johtuen toimintaan sovelletaan muilta osin luvanvaraista toimintaa koskevia säännöksiä. Muun muassa ympäristönsuojelulain parhaan käyttökelpoisen tekniikan (BAT) huomioon ottamista ympäristölupamääräyksissä koskevaa säännöstä (43 §:n 3 momentti) olisi siten noudatettava normaalisti muiden lupamääräysten kuin 1 momentissa tarkoitettujen päästörajajen osalta.

110 d §. *Valtioneuvoston päätöksen valmistelu ja käsittely.* Kuten ympäristönsuojelulain voimassa olevassa 110 b §:ssä, myös ehdotettavassa 110 d §:ssä säädettäisiin menettelytavoista, joita valtioneuvoston päätöksen valmistelussa olisi kansallisesti noudatettava. Pykälän 1 momentin ensimmäinen virke vastaisi sisällöltään nykyisen 110 b §:n 1 momenttia siten, että toiminnanharjoittajien tai niitä edustavan tai niiden nimeämän elimen tai tahon kirjallinen hakemus siirtymäsuunnitelmaksi on toimitettava ympäristöministeriön kirjaamoon viimeistään 31 päivänä lokakuuta 2012. Ympäristöministeriö valmistelisi asian ehdotuksen perusteella valtioneuvoston päätettäväksi. Lisäksi ehdotuksen toimittaneiden tahojen olisi ehdotettavan pykälän 1 momentin toisen virkkeen mukaisesti toimitettava ympäristöministeriölle yksityiskohtaiset tiedot suunnitelman toteuttamiseksi tarvittavista toimista kussakin laitoksessa viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2014 sen

arvioimiseksi, että päätöksessä asetetut päästöjen enimmäismäärät suunnitelman voimassaoloajalta eivät ylitä.

Suunnitelman toteuttamiseksi tarvittavilla toimilla viitataan tässä yhteydessä niin laitoksissa toteutettaviin teknisiin toimiin päästöjen vähentämiseksi kuin myös siihen mahdollisuuteen, että laitoksen käyntiaikaa rajoitetaan suunnitelmakauden aikana enimmäispäästörajajen noudattamiseksi ja sen varmistamiseksi, että laitokset noudattaisivat teollisuuspäästädirektiivin liitteen V päästörajajen suunitelmakauden päätyttyä. Suunnitelmassa tulisi luetella ne toimet, joita olisi otettava käyttöön, jotta suunnitelmaan kuuluvissa laitoksissa noudatettaisiin direktiivin liitteen V 1 osan päästörajajen arvoja 1 päivästä heinäkuuta 2020 lähtien. Koska suunnitelma olisi esitettävä lokakuun loppuun mennessä ympäristöministeriölle ja toimitettava komissiolle 1 päivään tammikuuta 2013 mennessä, ei suunnitelman esittämisvaiheessa käytännössä liene mahdollista toimittaa yksityiskohtaisesti laitoskohtaisia tietoja toimien toteuttamisesta. Hakijan olisi toimitettava yksityiskohtaiset tiedot päästöjen vähentämistoimista ja toimien kohdistumisesta suunnitelman kuuluviin laitoksiin ympäristöministeriön viimeistään 30 päivään kesäkuuta 2014 mennessä. Suunnitelmaa voitaisiin tämän mukaisesti täydentää.

Pykälän 2 momentti vastaisi asiallisesti nykyistä 110 b §:n 2 momenttia eli siinä säädettäisiin tahoista, joita asiassa on kuultava tai joilta on pyydetty lausunto. Valtioneuvoston päätöstä valmisteltaessa on niille, joiden etua tai oikeutta asia koskee, sekä 92 §:ssä tarkoitetulle rekisteröidylle yhdistykselle tai säätiölle varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Toiminnan sijaintikunnalta ja vaikutusalueen kunnilta sekä asianomaisilta aluehallintovirastoilta ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta on pyydetty lausunto.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin ympäristöministeriön velvollisuudesta toimittaa suunnitelma Euroopan komission hyväksyttäväksi viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2013. Komissio tarkistaa teollisuuspäästädirektiivin 32 artiklan 5 kohdan toisen alakohdan mukaisesti 12 kuukauden sisällä, onko suunnitelma hyväksyttävissä eli sisältääkö se kaikki komission täytäntöönpanosääntöjen

mukaiset tiedot. Jos komissio ei direktiivin 32 artiklan 5 kohdan kolmannen alakohdan mukaisesti hyväksy suunnitelmaa, valtioneuvoston päätöstä on muutettava vaatimusten mukaiseksi ja ympäristöministeriön on toimitettava muutettu suunnitelma komissiolle, joka arvioi kuuden kuukauden kuluessa, täytäkö muutettu suunnitelma täytäntöönpanopäätöksen mukaiset edellytykset.

Valtioneuvoston päätös olisi annettava tiedoksi siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään. Kyseessä on hallintopäätös, johon liitetään valitusosoitus ja josta on ympäristönsuojelulain 96 §:n 2 momentin (944/2002) mukaisesti mahdollista valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

110 e §. *Laitoksen toiminnasta toimitettavat tiedot ja päätöksen noudattamisen seuranta.* Uuden 110 e §:n 1 momentissa säädettäisiin valtioneuvoston päätöksessä tarkoitettujen laitosten velvoitteesta toimittaa vuosittain teollisuuspäästädirektiivin 72 artiklan 3 kohdassa mainitut tiedot toiminnastaan ja päästöistään valvontaviranomaisille eli kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Tällaisia tietoja ovat muun muassa polttolaitoksen rikkidioksidin, typen oksidien ja hiukkasten vuosittaiset kokonaispäästöt sekä polttolaitoksen käyttötuntien määrä ja polttolaitoksen energiansyötön vuosittainen kokonaisuus.

Pykälän 2 momentin mukaan kansalliseen siirtymäsuunnitelmaan kuuluvien laitosten toiminnan olennaisesta muuttamisesta olisi ympäristönsuojelulain 81 §:n 1 momentin mukaisesti ilmoitettava välittömästi valvontaviranomaiselle suunnitelman toteutumisen seuranta varten. Ilmoitusvelvollisuus koskisi muutoksia, joilla saattaa olla vaikutusta suunnitelman päästöjen enimmäismäärien noudattamiseen.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin laitoksia koskevien tietojen käsittelystä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tallentaisi 1 momentissa tarkoitettut tiedot lain 27 §:ssä tarkoitettuun ympäristönsuojelun tietojärjestelmään. Suomen ympäristökeskus puolestaan laatisi vuosittain marraskuun loppuun mennessä yhteenvedon näiden tietojen perusteella. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökes-

kuksen olisi lisäksi toimitettava ympäristöministeriölle viipymättä toiminnanharjoittajilta 2 momentin mukaisesti saadut tiedot laitosten toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista erityisesti sen arvioimiseksi, olisiko päätöstä näiden tietojen johdosta tarpeen muuttaa.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin päätöksen toteutumisen seurannasta. Komission täytäntöönpanopäätöksen 6 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimet päästöjen enimmäismäärät ylittävien päästöjen ehkäisemiseksi, jos on olemassa vaara, ettei näitä enimmäismääriä noudateta. Ympäristöministeriö seuraa valtioneuvoston päätöksen päästöjen enimmäismäärien toteutumista vuosittain Suomen ympäristökeskuksen laatiman yhteenvedon perusteella, joka perustuu toiminnanharjoittajien 1 momentin mukaisesti toimittamiin tietoihin. Ympäristöministeriö toimittaa edelleen Euroopan komissiolle vuosittain teollisuuspäästädirektiivin 72 artiklan 3 kohdassa tarkoitettut tiedot suunnitelmaan kuuluvista laitoksista (komission täytäntöönpanopäätös, 6 artiklan 3 kohta).

Jos ympäristöministeriö yhteenvedossa esitettyjen tietojen perusteella toteaisi, että valtioneuvoston päätöksen mukaiset päästöjen enimmäismäärät ovat ylittyneet tai uhkaavat ylittyä jäljellä olevan suunnitelmakauden aikana, ympäristöministeriön olisi pyydettävä asiasta selvitys 110 d §:n 1 momentin mukaisesti kansallista siirtymäsuunnitelmaa koskevan hakemuksen toimittaneelta taholta.

110 f §. *Valtioneuvoston päätöksen muuttaminen.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin valtioneuvoston päätöksen mahdollisesta muuttamisesta laitoksissa tapahtuvien muutosten vuoksi tai muutoin suunnitelmassa annettujen tietojen tarkistamiseksi. Teollisuuspäästädirektiivin 32 artiklan 6 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle kaikista suunnitelman mahdollisista myöhemmistä muutoksista. Komission täytäntöönpanopäätöksessä tällaisina muutoksina mainitaan ainakin polttolaitoksen siirtyminen 1 päivään tammikuuta 2014 mennessä tehtävän ilmoituksen mukaisesti soveltamaan direktiivin 33 artiklan mukaista määräaikaispoikkeusta. Tällöin suunnitelmaa olisi muutettava jo ennen suunnitelmakauden alkua.

Lisäksi suunnitelmaa olisi muutettava, jos polttolaitoksen polttoaineteho pienenee suunnitelmakauden aikana alle 50 megawattiin, polttolaitos siirtyy 31 päivän joulukuuta 2015 jälkeen direktiivin jätteenpolttoa koskevan IV luvun soveltamisalan piiriin tai jos suunnitelmaan kuuluvan laitoksen toiminta lakkaisi. Näissä tapauksissa suunnitelman vähennystavoitetta olisi muutettava poistamalla siitä 110 b §:n 4 momentin mukaisesti poistuvan laitoksen päästöjen osuus.

Päätöstä voidaan joutua täydentämään myös vuonna 2014 ympäristöministeriölle toimitettavien yksityiskohtaisten toimenpidesuunnitelmien mukaisesti sekä muutoin, mikäli päätöksen voimassaoloaikana tapahtuu muutoksia päätöksessä tarkoitetuissa laitoksissa tai niissä päätöksen noudattamiseksi toteutettavissa toimissa. Valtioneuvoston päätöksen muuttaminen voidaan toteuttaa ympäristöministeriön päätöksellä joko viranomaisen, kuten ympäristöministeriön tai valvontaviranomaisen aloitteesta, taikka toiminnanharjoittajien hakemuksesta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta siinä tapauksessa, että päätöksen mukaisia päästöjen vähennystavoitteita ei noudatettaisi. Jos ympäristöministeriö toteaisi 110 e §:n 4 momentissa tarkoitetun selvityksen saatuaan, että päästöjen enimmäismääriä ei noudateta päätöksen mukaisesti eikä asiaa saada korjattua kohtuullisessa ajassa siten, että suunnitelman toteutuminen ei vaarantuisi, se voisi tehdä valtioneuvostolle esityksen valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta tai peruuttamisesta. Valtioneuvosto voisi esityksen johdosta päättää suunnitelman muuttamisesta esimerkiksi siten, että jokin laitos tai jotkin laitokset poistettaisiin päätöksestä, taikka suunnitelman peruuttamisesta, jolloin olisi samalla asettava määräaika, jonka kuluessa päätökseen kuuluneiden laitosten on noudatettava teollisuuspäästädirektiivin III luvun ja liitteen V mukaisia päästöraja-arvoja.

Pykälän 3 momentin mukaan 1 ja 2 momentissa tarkoitettua valtioneuvoston päätöksen muuttamista tai peruuttamista koskeva asia olisi käsiteltävä soveltuvin osin kuten 110 d §:ssä tarkoitettu hakemus valtioneuvoston päätökseksi, eli ennen päätöksen peruuttamista koskevaa päätöstä olisi kuultava

ja annettava mahdollisuus lausunnon jättämiseen 110 d §:n 2 momentissa tarkoitetuille tahoille.

2 Esityksen vaikutukset

Ympäristönsuojelulain voimassaolevien 110 a ja 110 b §:n tavoin ehdotetut säännökset kansallista siirtymäsuunnitelmaa koskevasta valtioneuvoston päätöksestä mahdollistaisivat teollisuuspäästädirektiivin mukaisen täytäntöönpanoa joustavoittavan menettelyn toteuttamisen kansallisessa lainsäädännössä. Jos valtioneuvoston päätöstä ei tehtäisi, laitoksiin sovellettaisiin 1 päivästä tammikuuta 2016 alkaen teollisuuspäästädirektiivin III luvun ja liitteen V täytäntöönpanemiseksi annettavia säännöksiä päästöraja-arvoista. Ehdotettavat säännökset mahdollistavat joustavuutta teollisuuspäästädirektiivin edellyttämien toimenpiteiden täytäntöönpanossa ja antavat toiminnanharjoittajille lisääaikaa 3–4 vuotta toteuttaa investoinnit, jotka tarvitaan teollisuuspäästädirektiivin liitteen V päästöraja-arvojen noudattamiseksi. Päätöksessä tarkoitettujen laitosten on viimeistään suunnitelmakauden päättyessä 1 päivästä heinäkuuta 2020 noudatettava vähintään teollisuuspäästädirektiivin liitteen V tarkoittamia päästöraja-arvoja.

Ehdotuksen taloudelliset vaikutukset aiheutuvat vasta erityisesti teollisuuspäästädirektiivin III luvun ja liitteen V mukaisen päästöjen raja-arvojen noudattamisesta sekä muiden ympäristönsuojeluvaatimusten täytäntöönpanosta päätöksen voimassaolon päätyttyä. Toiminnanharjoittajien teettämien selvitysten mukaan teollisuuspäästädirektiivin liitteen V päästöraja-arvo toteuttaminen aiheuttaa yli miljardin euron investointikustannukset olemassa oleviin polttoaineteholtaan yli 50 megawatin polttolaitoksiin, joita tarkasteluissa oli mukana 137, jos mitään direktiivin mahdollistamia joustoja ei otettaisi käyttöön. Joustojen käyttö, kuten jäljellä olevaan enintään 17 500 tunnin käyntiaikaan sitoutuminen 8 vuoden aikana tai sitoutuminen enintään 1 500 tunnin vuotuisen käyntiaikaan, vähentäisi investointien tarvetta ja aiheutuvia kustannuksia 0,5–0,6 miljardia euroa. Lähes kaikkien polttolaitosten rikkidioksi-, typenoksidi- tai hiukkaspäästöjen puh-

distamisen tehostaminen tai puhdistustekniikan uusiminen vaatisi investointeja, jotta päästöraja-arvoja voidaan noudattaa vuoden 2016 alusta lukien. Koska kustannukset aiheutuvat pääosin direktiivin mukaisten päästöraja-arvojen täytäntöönpanosta, niitä tarkastellaan tarkemmin asetuksen yhteydessä.

Kansallisen siirtymäsuunnitelman toteuttamisella ei ole merkittäviä vaikutuksia ilmanlaatuun.

Kansallisesta siirtymäsuunnitelmasta annettavassa valtioneuvoston päätöksessä tarkoitettujen laitosten ympäristölupamääräysten tarkistaminen aiheuttaa lupien uudistamistarpeen, mutta se ei yksin lisää lupaviranomaisten työmäärää, koska kaikkien teollisuuspäästödirektiivin soveltamisalaan kuuluvien polttolaitosten ympäristöluvat on tarkistettava ja saatettava tulevien säännösten mukaisiksi 1 päivään tammikuuta 2016 mennessä.

3 Asian valmistelu

Lakiesitys on valmisteltu ympäristöministeriössä. Esitystä on käsitelty ympäristönsuojelulain uudistamishankkeen asianomaisessa projektiryhmässä, jossa valmistellaan teollisuuspäästödirektiivin suuria polttolaitoksia koskevien III luvun ja liitteen V mukaisten vaatimusten saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Seuraaville viranomaisille ja yhteisöille on annettu tilaisuus antaa lausuntonsa luonnoksesta hallituksen esitykseksi: oikeusministeriö, valtiovarainministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, Ilmatieteen laitos, Terveysten ja hyvinvoinnin laitos, Suomen ympäristökeskus, Teknologian tutkimuskeskus VTT, aluehallintovirastot, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, Suomen Kuntaliitto,

Suomen luonnonsuojeluliitto ry, Natur och Miljö rf, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Energiateollisuus ry, Metsäteollisuus ry, Öljyalan Keskusliitto ry, Allergia- ja Astmaliiitto ry ja Hengityслиitto ry.

Lausunnoissa korostettiin yleisesti sitä seikkaa, että teollisuuspäästödirektiivissä asetettujen suurien polttolaitoksia koskevien vaatimusten aiheuttamien investointitarpeiden vuoksi direktiivissä mahdollistetut joustot ovat tärkeitä ja ne on syytä toteuttaa direktiivin kansallisessa täytäntöönpanossa. Lisäksi lausunnoissa pidettiin tärkeänä pyrkimystä lupien tarkistusmenettelyjen keventämiseen ja yksinkertaistamiseen luparuuhkien välttämiseksi.

4 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan loka-kuussa 2012.

Laki ehdotetaan tulevaksi kiireellisesti voimaan, sillä valtioneuvoston päätöksen mukainen kansallinen siirtymäsuunnitelma olisi teollisuuspäästödirektiivin 32 artiklan 5 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti annettava tiedoksi Euroopan komissiolle viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2013.

Koska kansallista siirtymäsuunnitelmaa koskevan valtioneuvoston päätöksen olisi määrä tulla voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016 ja koska päätöksessä tarkoitettujen laitosten ympäristöluvat on ehdotetun 110 c §:n 2 momentin mukaisesti tarkistettava, päätöksessä tarkoitettujen laitosten toiminnanharjoittajien olisi jätettävä hakemus laitosten ympäristölupien tarkistamiseksi viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2014.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristönsuojelulain (86/2000) 110 a ja 110 b §, sellaisina kuin ne ovat, 110 a § laeissa 944/2002 ja 252/2005 sekä 110 b § laeissa 944/2002 ja 1590/2009, sekä
lisätään lakiin uusi 110 c–110 f § seuraavasti:

110 a §

Valtioneuvoston päätös kansallisesta siirtymäsuunnitelmasta polttoaineteholtaan vähintään 50 megawatin polttolaitosten ja kaasuturbiinien päästöjen vähentämiseksi

Valtioneuvosto voi toiminnanharjoittajien hakemuksesta teollisuuden päästöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/75/EU, jäljempänä *teollisuuspäästädirektiivi*, 32 artiklan mukaisesti päättää toiminnanharjoittajiin kohdistuvasta yhteisestä velvoitteesta vähentää ilmaan johdettavia päästöjä lineaarisesti 1 päivän tammi-kuuta 2016 ja 30 päivän kesäkuuta 2020 välisenä aikana (*valtioneuvoston päätös*). Edellytyksenä on, että päästöt ovat vuoden 2019 ja vuoden 2020 aikana yhtä suuret kuin jos näissä laitoksissa noudatettaisiin teollisuuspäästädirektiivin liitteen V 1 osan mukaisia päästöraja-arvoja. Lisäksi päätöksessä määrätään päästövähennysten yksityiskohtaisesta kohdistumisesta kuhunkin laitokseen.

Valtioneuvoston päätöksellä laitokset vapautetaan päätöksen voimassaoloajaksi teollisuuspäästädirektiivin III luvun ja liitteen V mukaisten päästöraja-arvojen noudattamisesta päätökseen kuuluvien epäpuhtauksien osalta. Valtioneuvoston päätöksessä tarkoitettua laitoksen on viimeistään 1 päivästä heinäkuuta 2020 noudatettava ympäristöluvassa asetettuja teollisuuspäästädirektiiviin perustuvia lupamääräyksiä päästöjen rajoittamiseksi tai vähintään teollisuuspäästädirektiivin liitteen V 1 osan mukaisia päästöraja-arvoja.

Valtioneuvoston päätöksessä määrätään laitosten päästöjen vuotuiset enimmäismäärät kunkin päätökseen kuuluvan epäpuhtauden osalta. Päätöksen on sisällettävä teollisuuspäästädirektiivin 41 artiklan ensimmäisen kohdan b alakohdan nojalla annetuissa Euroopan komission täytäntöönpanosäännöissä tarkoitettut tiedot.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä päätökseen kuuluvista epäpuhtauksista, päätökseen merkittävistä tiedoista sekä päätökseen kuuluvien päästö-

jen enimmäismäärien määräytymisperusteista ja laskemisesta.

110 b §

Valtioneuvoston päätöksen soveltamisala

Valtioneuvoston päätös voi koskea sellaisia teollisuuspäästädirektiivin 28 artiklassa tarkoitettuja polttoaineteholtaan vähintään 50 megawatin polttolaitoksia, joille on myönnetty lupa toiminnan aloittamiseksi ennen 27 päivää marraskuuta 2002 sekä laitoksia, joiden ympäristölupahakemus oli kuulutettu ennen mainittua päivää ja joiden toiminta alkoi viimeistään 27 päivänä marraskuuta 2003.

Jos kahden tai useamman polttoaineteholtaan vähintään 15 megawatin kattilan tai kaasuturbiinin savukaasut poistetaan yhteisen yhdestä tai useammasta savuhormista koostuvan savupiipun kautta, tällaisten yksiköiden yhdistelmää pidetään yhtenä polttolaitoksena ja niiden polttoainetehot lasketaan yhteen määritettäessä 1 momentissa tarkoitettua polttolaitosta. Valtioneuvoston päätös voi koskea vain tällaista polttolaitosta kokonaisuudessaan.

Valtioneuvoston päätös ei voi koskea laitoksia:

1) joihin sovelletaan teollisuuspäästädirektiivin 33 artiklaa;

2) joihin sovelletaan teollisuuspäästädirektiivin 35 artiklaa;

3) joihin sovelletaan tiettyjen suurista polttolaitoksista ilmaan joutuvien epäpuhtauspäästöjen rajoittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/80/EY 4 artiklan 4 kohtaa;

4) jotka sijaitsevat jalostamoissa ja jotka käyttävät omaan kulutukseensa jalostamisjäännösten kaasutuksesta saatuja lämpöarvoltaan vähäisiä kaasuja tai raakaöljyn jalostamisesta saatuja tislauks- ja konversiojäännöksiä yksin tai yhdessä muiden polttoaineiden kanssa.

Se, että päätöksessä tarkoitettu laitos 1 päivän tammikuuta 2016 jälkeen poistetaan käytöstä tai se ei enää kuulu teollisuuspäästädirektiivin III luvun soveltamisalaan, ei saa johtaa muiden suunnitelmaan kuuluvien laitosten vuosittaisten kokonaispäästöjen lisääntymiseen.

110 c §

Laitoksen päästöraja-arvot ja päätöksen suhde ympäristölupaan

Valtioneuvoston päätöksessä tarkoitettujen laitoksen ympäristöluvassa on määrättävä päätökseen kuuluville epäpuhtauksille päästöjen voimassaolon ajan noudatettavat päästöraja-arvot. Jos kyse on 110 b §:n 2 momentissa tarkoitettua yksiköiden yhdistelmästä, se on vahvistettava laitoksen ympäristöluvassa ja tällaiselle polttolaitokselle on määrättävä päästöraja-arvot.

Valtioneuvoston päätöksessä tarkoitettujen laitoksen ympäristölupa on tarkistettava. Tarkistaminen voi koskea vain 1 momentissa tarkoitettuja seikkoja, jollei 28 §:n 3 momentista muuta johdu. Asia on käsiteltävä soveltuvin osin kuten lupahakemus.

Jos valtioneuvoston päätös poikkeaa laitoksen ympäristöluvasta, on noudatettava valtioneuvoston päätöstä. Jollei 110 a–110 f §:stä tai niiden nojalla säädetystä muuta johdu, valtioneuvoston päätöksessä tarkoitettuun laitokseen sovelletaan muutoin, mitä tässä laissa säädetään ympäristöluvanvaraisesta toiminnasta.

110 d §

Valtioneuvoston päätöksen valmistelu ja käsittely

Hakemuksen siirtymäsuunnitelmaksi voi tehdä toiminnanharjoittajia edustava tai niiden nimeämä elin tai taho. Hakemus on toimitettava ympäristöministeriöön viimeistään 31 päivänä lokakuuta 2012. Hakemuksen lisäksi on toimitettava yksityiskohtaiset tiedot suunnitelman toteuttamiseksi tarvittavista toimista kussakin laitoksessa viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2014 sen arvioimiseksi, että päätöksessä asetetut päästöjen enimmäismäärät päätöksen voimassaoloajalta eivät ylity ja että laitokset noudattavat teollisuuspäästädirektiivin liitteen V mukaisia päästöraja-arvoja 1 päivästä heinäkuuta 2020.

Sen lisäksi, mitä hallintolain 34 §:ssä säädetään, valtioneuvoston päätöstä valmistelta-

essa 92 §:ssä tarkoitettulle rekisteröidylle yhdistykselle ja säätiölle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Toiminnan sijaintikunnalta ja vaikutusalueen kunnilta sekä asianomaisilta aluehallintovirastoilta ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta on pyydettävä lausunto.

Ympäristöministeriö toimittaa valtioneuvoston päätöksen Euroopan komissiolle viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2013. Jos komissio ei teollisuuspäästödirektiivin 32 artiklan 5 kohdan kolmannen alakohdan mukaisesti hyväksy suunnitelmaa, valtioneuvoston päätöstä on muutettava ja ympäristöministeriön on toimitettava muutettu suunnitelma komissiolle.

110 e §

Laitoksen toiminnasta toimitettavat tiedot ja päätöksen noudattamisen seuranta

Valtioneuvoston päätöksessä tarkoitettua laitoksen toiminnanharjoittajan on toimitettava vuosittain helmikuun loppuun mennessä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle teollisuuspäästödirektiivin 72 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua tietoja polttolaitoksen toiminnasta ja päästöistä.

Toiminnanharjoittajan on 81 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla ilmoitettava välittömästi valvontaviranomaiselle laitoksen toiminnan olennaisesta muutoksesta, jolla saattaa olla vaikutusta päätöksen päästöjen enimmäismäärien noudattamiseen.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tallentaa 1 momentissa tarkoitettua tietoja 27 §:ssä tarkoitettuun ympäristönsuojelun tietojärjestelmään. Suomen ympäristökeskus laatii ympäristöministeriölle tietoista yhteenvedon vuosittain marraskuun loppuun mennessä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on lisäksi ilmoitettava ympäristöministeriölle viipymättä 2 momentissa tarkoitetuista muutoksista.

Ympäristöministeriö seuraa valtioneuvoston päätöksessä määrättyjen päästöjen enimmäismäärien toteutumista 3 momentissa tar-

koitetun yhteenvedon perusteella. Jos ympäristöministeriö yhteenvedon perusteella toteaa, että päästöjen enimmäismäärät ylittyvät tai ovat vaarassa ylittyä, ympäristöministeriön on pyydettävä asiasta selvitys siltä, joka on toimittanut suunnitelmaa koskevan hakemuksen.

110 f §

Valtioneuvoston päätöksen muuttaminen

Ympäristöministeriö voi muuttaa valtioneuvoston päätöstä ympäristöministeriön, valvontaviranomaisen taikka toiminnanharjoittajien aloitteesta, jos päätöksessä tarkoitettu laitos poistetaan käytöstä, se ei enää täytä 110 b §:ssä tarkoitettuja edellytyksiä tai laitoksen toiminnassa tapahtuu olennainen muutos taikka jos päätökseen sisältyviä tietoja on muutoin tarkistettava.

Ympäristöministeriö voi tehdä valtioneuvostolle esityksen valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta tai peruuttamisesta, jos se 110 e §:n 4 momentissa tarkoitettua selvityksen perusteella toteaa, että päätöksen mukaisia päästöjen enimmäismääriä ei noudateta. Valtioneuvosto voi esityksen johdosta päättää suunnitelman muuttamisesta taikka suunnitelmaa koskevan päätöksen peruuttamisesta ja määräajasta, jonka kuluessa päätöksessä tarkoitettujen laitosten on noudatettava teollisuuspäästödirektiivin III luvun ja liitteen V mukaisia päästöjen raja-arvoja.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua asiaa käsitellessä noudatetaan soveltuvin osin 110 d §:ssä tarkoitettua hakemusta koskevia säännöksiä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Toiminnanharjoittajan on toimitettava 110 c §:n 2 momentissa tarkoitettua lupamääräysten tarkistamista koskeva hakemus lupaviranomaiselle viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2014.

Helsingissä 6 päivänä syyskuuta 2012

Pääministerin sijainen

Valtiovarainministeri JUTTA URPILAINEN

Ympäristöministeri *Ville Niinistö*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristönsuojelulain (86/2000) 110 a ja 110 b §, sellaisina kuin ne ovat, 110 a § laeissa 944/2002 ja 252/2005 sekä 110 b § laeissa 944/2002 ja 1590/2009, sekä lisätään lakiin uusi 110 c–110 f § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

110 a §

Valtioneuvoston päätös ympäristönsuojeluvuorokausista tietyllä toimialalla sekä sen suhde ympäristöluvan

Valtioneuvosto voi päättää orgaanisten liuottimien käytöstä tietyissä toiminnoissa ja laitoksissa aiheutuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen rajoittamisesta annetun neuvoston direktiivin 1999/13/EY ja tiettyjen suurista polttolaitoksista ilmaan joutuvien epäpuhtauspäästöjen rajoittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/80/EY ympäristönsuojeluvuorokausien täytäntöönpanemiseksi tiettyihin toiminnanharjoittajiin kohdistuvasta yhteisestä veloitteesta vähentää päästöjä ja veloitteen yksityiskohtaisesta kohdistumisesta kuhunkin toiminnanharjoittajaan tietyllä toimialalla sekä näiden veloitteiden muuttamisesta tarvittaessa.

Jos valtioneuvosto ei ole tehnyt 1 momentissa tarkoitettua päätöstä, toiminnanharjoittajien veloitteet vähentää päästöjä perustuvat direktiivin täytäntöönpanemiseksi annettuun valtioneuvoston asetukseen.

Jos valtioneuvoston päätös poikkeaa tämän lain nojalla annetusta ympäristöluvasta, on noudatettava valtioneuvoston päätöstä. Lupamääräys voi olla valtioneuvoston päätöstä ankarampi, jos se on tarpeen luvan myöntämisen edellytysten täyttämiseksi tai valtio-

Ehdotus

110 a §

Valtioneuvoston päätös kansallisesta siirtymäsuunnitelmasta polttoaineteholtaan vähintään 50 megawatin polttolaitosten ja kaasuturbiinien päästöjen vähentämiseksi

Valtioneuvosto voi toiminnanharjoittajien hakemuksesta teollisuuden päästöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/75/EU, jäljempänä **teollisuuspäästädirektiivi**, 32 artiklan mukaisesti päättää toiminnanharjoittajiin kohdistuvasta yhteisestä veloitteesta vähentää ilmaan johdettavia päästöjä lineaarisesti 1 päivän tammi-kuuta 2016 ja 30 päivän kesäkuuta 2020 välisenä aikana (**valtioneuvoston päätös**). Edellytyksenä on, että päästöt ovat vuoden 2019 ja vuoden 2020 aikana yhtä suuret kuin jos näissä laitoksissa noudatettaisiin teollisuuspäästädirektiivin liitteen V 1 osan mukaisia päästöraja-arvoja. Lisäksi päätöksessä määrätään päästövähennysten yksityiskohtaisesta kohdistumisesta kuhunkin laitokseen.

Valtioneuvoston päätöksellä laitokset vapautetaan päätöksen voimassaoloajaksi teollisuuspäästädirektiivin III luvun ja liitteen V mukaisten päästöraja-arvojen noudattamisesta päätökseen kuuluvien epäpuhtauksien osalta. Valtioneuvoston päätöksessä tarkoitettuna laitoksen on viimeistään 1 päivästä heinäkuuta 2020 noudatettava ympäristöluvassa asetettuja teollisuuspäästädirektiiviin perus-

neuvoston asetuksella annettujen ympäristön laatuvaatimusten turvaamiseksi.

Valtioneuvoston päätös on annettava tiedoksi siten kuin hallintolaisissa säädetään.

tuvia lupamääräyksiä päästöjen rajoittamiseksi tai vähintään teollisuuspäästädirektiivin liitteen V 1 osan mukaisia päästöraja-arvoja.

Valtioneuvoston päätöksessä määrätään laitosten päästöjen vuotuiset enimmäismäärät kunkin päätökseen kuuluvan epäpuhtauden osalta. Päätöksen on sisällettävä teollisuuspäästädirektiivin 41 artiklan ensimmäisen kohdan b alakohdan nojalla annetuissa Euroopan komission täytäntöönpanosäännöissä tarkoitetut tiedot.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä päätökseen kuuluvista epäpuhtauksista, päätökseen merkittävistä tiedoista sekä päätökseen kuuluvien päästöjen enimmäismäärien määräytymisperusteista ja laskemisesta.

110 b §

Valtioneuvoston päätöksen valmistelu

Toiminnanharjoittajia edustava tai niiden nimeämä elin tai taho voi tehdä ehdotuksen 110 a §:ssä tarkoitetuksi valtioneuvoston päätökseksi tai sen muuttamiseksi. Kirjallinen ehdotus toimitetaan ympäristöministeriölle.

Valtioneuvoston päätöstä valmisteltaessa on niille, joiden etua tai oikeutta asia koskee, varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Toiminnan sijaintikunnalta ja vaikutusalueen kunnilta, asianomaisilta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta sekä valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettyiltä tahoilta on pyydetävä lausunto. Lisäksi 92 §:ssä tarkoitetulle rekisteröidylle yhdistykselle tai säätiölle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi päätöstä valmisteltaessa.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin 110 a §:ssä tarkoitetun valtioneuvoston päätöksen valmistelussa noudatettavista aikamääristä ja seikoista, jotka on käytävä ilmi valtioneuvoston päätöksestä, sekä valtioneuvoston päätöksen täytäntöönpanon valvonnasta.

110 b §

Valtioneuvoston päätöksen soveltamisala

Valtioneuvoston päätös voi koskea sellaisia teollisuuspäästädirektiivin 28 artiklassa tarkoitettuja polttoaineteholtaan vähintään 50 megawatin polttolaitoksia, joille on myönnetty lupa toiminnan aloittamiseksi ennen 27 päivää marraskuuta 2002 sekä laitoksia, joiden ympäristölupahakemus oli kuulutettu ennen mainittua päivää ja joiden toiminta alkoi viimeistään 27 päivänä marraskuuta 2003.

Jos kahden tai useamman polttoaineteholtaan vähintään 15 megawatin kattilan tai kaasuturbiinin savukaasut poistetaan yhteisen yhdestä tai useammasta savuhormista koostuvan savupiipun kautta, tällaisten yksiköiden yhdistelmää pidetään yhtenä polttolaitoksena ja niiden polttoainetehot lasketaan yhteen määritettäessä 1 momentissa tarkoitettua polttolaitosta. Valtioneuvoston päätös voi koskea vain tällaista polttolaitosta kokonaisuudessaan.

Valtioneuvoston päätös ei voi koskea laitoksia:

1) joihin sovelletaan teollisuuspäästädirektiivin 33 artiklaa;

2) joihin sovelletaan teollisuuspäästädirektiivin 35 artiklaa;

3) joihin sovelletaan tiettyjen suurista polttolaitoksista ilmaan joutuvien epäpuhtauspäästöjen rajoittamisesta annetun Euroopan

parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/80/EY 4 artiklan 4 kohtaa;

4) jotka sijaitsevat jalostamoissa ja jotka käyttävät omaan kulutukseensa jalostamisjäännösten kaasutuksesta saatuja lämpöarvoltaan vähäisiä kaasuja tai raakaöljyn jalostamisesta saatuja tislauksen- ja konversiojäännöksiä yksin tai yhdessä muiden polttoaineiden kanssa.

Se, että päätöksessä tarkoitettu laitos 1 päivän tammikuuta 2016 jälkeen poistetaan käytöstä tai se ei enää kuulu teollisuuspäästödirektiivin III luvun soveltamisalaan, ei saa johtaa muiden suunnitelmaan kuuluvien laitosten vuosittaisten kokonaispäästöjen lisääntymiseen.

110 c §

Laitoksen päästöraja-arvot ja päätöksen suhde ympäristölupaan

Valtioneuvoston päätöksessä tarkoitettujen laitosten ympäristöluvassa on määrättävä päätökseen sisältyville epäpuhtauksille päätöksen voimassaolon ajan noudatettavat päästöraja-arvot. Jos kyse on 110 b §:n 2 momentissa tarkoitettua yksiköiden yhdistelmästä, se on vahvistettava laitoksen ympäristöluvassa ja tällaiselle polttolaitokselle on määrättävä päästöraja-arvot.

Valtioneuvoston päätöksessä tarkoitettujen laitosten ympäristölupa on tarkistettava. Tarkistaminen voi koskea vain 1 momentissa tarkoitettuja seikkoja, jollei 28 §:n 3 momentista muuta johdu. Asia on käsiteltävä soveltuvin osin kuten lupahakemus.

Jos valtioneuvoston päätös poikkeaa laitoksen ympäristöluvasta, on noudatettava valtioneuvoston päätöstä. Jollei 110 a–110 f §:stä tai niiden nojalla säädetyistä muuta johdu, valtioneuvoston päätöksessä tarkoitettuun laitokseen sovelletaan muutoin, mitä tässä laissa säädetään ympäristöluvanvaraisesta toiminnasta.

110 d §

Valtioneuvoston päätöksen valmistelu ja käsittely

Hakemuksen siirtymäsuunnitelmaksi voi

tehdä toiminnanharjoittajia edustava tai niiden nimeämä elin tai taho. Hakemus siirtymäsuunnitelmaksi on toimitettava ympäristöministeriöön viimeistään 31 päivänä lokakuuta 2012. Hakemuksen lisäksi on toimitettava yksityiskohtaiset tiedot suunnitelman toteuttamiseksi tarvittavista toimista kussakin laitoksessa viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2014 sen arvioimiseksi, että päätöksessä asetetut päästöjen enimmäismäärät päätöksen voimassaoloajalta eivät ylity ja että laitokset noudattavat teollisuuspäästädirektiivin liitteen V mukaisia päästöraja-arvoja 1 päivästä heinäkuuta 2020.

Sen lisäksi, mitä hallintolain 34 §:ssä säädetään, valtioneuvoston päätöstä valmisteltaessa 92 §:ssä tarkoitetulle rekisteröidylle yhdistykselle ja säätiölle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Toiminnan sijaintikunnalta ja vaikutusalueen kunnilta sekä asianomaisilta aluehallintovirastoilta ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta on pyydetävä lausunto.

Ympäristöministeriö toimittaa valtioneuvoston päätöksen Euroopan komissiolle viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2013. Jos komissio ei teollisuuspäästädirektiivin 32 artiklan 5 kohdan kolmannen alakohdan mukaisesti hyväksy suunnitelmaa, valtioneuvoston päätöstä on muutettava ja ympäristöministeriön on toimitettava muutettu suunnitelma komissiolle.

110 e §

Laitoksen toiminnasta toimitettavat tiedot ja päätöksen noudattamisen seuranta

Valtioneuvoston päätöksessä tarkoitetun laitoksen toiminnanharjoittajan on toimitettava vuosittain helmikuun loppuun mennessä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle teollisuuspäästädirektiivin 72 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut tiedot polttolaitoksen toiminnasta ja päästöistä.

Toiminnanharjoittajan on 81 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla ilmoitettava välittömästi valvontaviranomaiselle laitoksen toiminnan olennaisesta muutoksesta, jolla saattaa olla vaikutusta päätöksen päästöjen enimmäismäärien noudattamiseen.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tallentaa 1 momentissa tarkoitetut tiedot 27 §:ssä tarkoitettuun ympäristönsuojelun tietojärjestelmään. Suomen ympäristökeskus laatii ympäristöministeriölle tiedoista yhteenvedon vuosittain marraskuun loppuun mennessä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on lisäksi ilmoitettava ympäristöministeriölle viipymättä 2 momentissa tarkoitetuista muutoksista.

Ympäristöministeriö seuraa valtioneuvoston päätöksessä määrättyjen päästöjen enimmäismäärien toteutumista 3 momentissa tarkoitetun yhteenvedon perusteella. Jos ympäristöministeriö yhteenvedon perusteella toteaa, että päästöjen enimmäismäärät ylittyvät tai ovat vaarassa ylittyä, ympäristöministeriön on pyydettävä asiasta selvitys siltä, joka on toimittanut suunnitelmaa koskevan hakemuksen.

110 f §

Valtioneuvoston päätöksen muuttaminen

Ympäristöministeriö voi muuttaa valtioneuvoston päätöstä ympäristöministeriön, valvontaviranomaisen taikka toiminnanharjoittajien aloitteesta, jos päätöksessä tarkoitettu laitos poistetaan käytöstä, se ei enää täytä 110 b §:ssä tarkoitettuja edellytyksiä tai laitoksen toiminnassa tapahtuu olennainen muutos taikka jos päätökseen sisältyviä tietoja on muutoin tarkistettava.

Ympäristöministeriö voi tehdä valtioneuvostolle esityksen valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta tai peruuttamisesta, jos se 110 e §:n 4 momentissa tarkoitetun selvityksen perusteella toteaa, että päätöksen mukaisia päästöjen enimmäismääriä ei noudateta. Valtioneuvosto voi esityksen johdosta päättää suunnitelman muuttamisesta taikka suunnitelmaa koskevan päätöksen peruuttamisesta ja määräajasta, jonka kuluessa päätöksessä tarkoitettujen laitosten on noudatettava teollisuuspäästädirektiivin III luvun ja liitteen V mukaisia päästöjen raja-arvoja.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetun asian käsittelyssä noudatetaan soveltuvin osin 110 d §:ssä tarkoitettua hakemusta koskevia säännöksiä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Toiminnanharjoittajan on toimitettava 110 c §:n 2 momentissa tarkoitettua lupamääräysten tarkistamista koskeva hakemus lupaviranomaiselle viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2014.